

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 114/18

Luksemburg, 25 lipca 2018 r.

Wyrok w sprawie C-220/18 PPU
Generalstaatsanwaltschaft (warunki pozbawienia wolności na Węgrzech)

Ewentualne badanie, przed wykonaniem europejskiego nakazu aresztowania, warunków pozbawienia wolności w wydającym nakaz państwie członkowskim powinno ograniczać się do zakładów penitencjarnych, w których osadzenie zainteresowanej osoby jest konkretnie planowane

Możliwość zakwestionowania przez zainteresowaną osobę warunków pozbawienia wolności w wydającym nakaz państwie członkowskim nie wystarcza do wykluczenia istnienia rzeczywistego ryzyka niehumanitarnego traktowania

ML, obywatel węgierski, był ścigany na Węgrzech za spowodowanie uszczerbku na zdrowiu, zniszczenie mienia, oszustwo mniejszej wagi oraz kradzież z włamaniem. Po skazaniu go zaocznie na karę roku i ośmiu miesięcy pozbawienia wolności Nyíregyházi Járásbíróság (sąd rejonowy w Nyíregyházie, Węgry) wydał europejski nakaz aresztowania przeciwko niemu w celu wykonania na Węgrzech wymierzonej kary. Od dnia 23 listopada 2017 r. ML przebywa w areszcie ekstradycyjnym w Niemczech.

Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (OLG Bremen, wyższy sąd krajowy w Bremie, Niemcy) wyraża jednak wątpliwości, w świetle panujących na Węgrzech warunków pozbawienia wolności, czy ML może zostać przekazany organom węgierskim. Sąd ten uważa bowiem, że dysponuje danymi dowodzącymi istnienia systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w odniesieniu do warunków pozbawienia wolności na Węgrzech¹, tak że ML mógłby być narażony tam na rzeczywiste ryzyko niehumanitarnego lub poniżającego traktowania². Przy uwzględnieniu wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawach Aranyosi i Csátdáru³ OLG Bremen uważa wobec tego za konieczne zebranie uzupełniających informacji dotyczących warunków, w których ML może odbywać karę pozbawienia wolności na Węgrzech. Zwrócił się w tym kontekście do Trybunału o dodatkowe wyjaśnienia w odniesieniu do czynności, jakie należy podjąć.

W dzisiejszym wyroku Trybunał podkreślił przede wszystkim, że nie zwrócono się do niego z pytaniem dotyczącym istnienia systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w odniesieniu do warunków pozbawienia wolności na Węgrzech. O ile Trybunał udzieli odpowiedzi OLG Bremen na podstawie założenia, że takie nieprawidłowości istnieją, o tyle za przyjęcie tego założenia odpowiedzialny jest wyłącznie OLG Bremen i tenże sąd powinien sprawdzić jego prawdziwość przy uwzględnieniu należycie uaktualnionych danych.

Następnie Trybunał stwierdził, po pierwsze, że nawet jeśli wydające nakaz państwo członkowskie wprowadza, tak jak Węgry od początku 2017 r.⁴, środki odwoławcze umożliwiające kontrolę zgodności z prawem warunków pozbawienia wolności w świetle praw podstawowych, na wykonujących nakaz organach sądowych nadal ciąży obowiązek przeprowadzenia indywidualnego badania sytuacji każdej zainteresowanej osoby, aby upewnić się, że ich decyzja w sprawie

¹ OLG Bremen opiera się w tym względzie na wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 10 marca 2015 r., Varga i in. przeciwko Węgrom.

² W rozumieniu art. 4 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

³ Wyrok Trybunału z dnia 5 kwietnia 2016 r. w sprawach połączonych [C-404/15 PPU](#) i [C-659/15 PPU](#), zob. komunikat prasowy [36/16](#), który zapadł w odpowiedzi na złożony przez ten sam niemiecki sąd wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

⁴ Od dnia 1 stycznia 2017 r. osoby pozbawione wolności na Węgrzech mogą kwestionować, w ramach sądowego środka zaskarżenia, zgodność z prawem warunków pozbawienia wolności w świetle praw podstawowych.

przekazania tej osoby nie spowoduje narażania jej na rzeczywiste ryzyko niehumanitarnego lub poniżającego traktowania ze względu na te warunki.

Po drugie, Trybunał przypominał, że wykonujący nakaz organy sądowe, które mają zdecydować o przekazaniu osoby objętej europejskim nakazem aresztowania, muszą ocenić w sposób konkretny i dokładny, czy w okolicznościach danej sprawy istnieje rzeczywiste ryzyko, że osoba ta będzie poddana w wydającym nakaz państwie członkowskim niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu.

Trybunał uściślił w tym względzie, że organy te są jedynie zobowiązane do zbadania warunków pozbawienia wolności w zakładach penitencjarnych, w których według dostępnych im informacji osadzenie zainteresowanej osoby jest konkretnie planowane, w tym osadzenie tymczasowe lub przejściowe. Badanie zgodności w świetle praw podstawowych warunków pozbawienia wolności w innych ośrodkach penitencjarnych, w których osoba mogłaby w stosowanym przypadku zostać osadzona w późniejszym czasie, należy do wyłącznej właściwości sądów wydającego nakaz państwa członkowskiego.

Po trzecie, Trybunał orzekł, że wykonujący nakaz organ sądowy musi sprawdzić jedynie konkretne i dokładne warunki pozbawienia wolności zainteresowanej osoby, które mają znaczenie dla ustalenia, czy osoba ta narażona jest na rzeczywiste ryzyko niehumanitarnego lub poniżającego traktowania. I tak, praktyki religijne, możliwość palenia, sposób czyszczenia odzieży oraz instalowanie krat lub żaluzji w oknach cel to, co do zasady, wiążące się z pozbawieniem wolności aspekty niemające oczywistej istotności.

W każdym razie wykonujący nakaz organ sądowy, który uznaje za konieczne zwrócenie się do wydającego nakaz organu sądowego o pilne udzielenie uzupełniających informacji na temat warunków pozbawienia wolności, musi zadbać o to, by jego pytania, swoją liczbą lub zakresem, nie prowadziły do paraliżu funkcjonowania europejskiego nakazu aresztowania, którego celem jest właśnie przyspieszenie i ułatwienie przekazywania osób we wspólnej przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

Po czwarte, gdy wydający nakaz organ sądowy zapewnia⁵, że zainteresowana osoba nie będzie poddana niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu ze względu na konkretne i dokładne warunki pozbawienia wolności niezależnie od zakładu penitencjarnego, w którym zostanie ona osadzona, wykonujący nakaz organ sądowy w świetle wzajemnego zaufania, które powinno istnieć pomiędzy organami sądowymi państw członkowskich i na którym opiera się system europejskiego nakazu aresztowania, musi polegać na tym zapewnieniu, przynajmniej w braku jakiegokolwiek konkretnej przesłanki pozwalającej przypuszczać, iż warunki pozbawienia wolności istniejące w określonym zakładzie penitencjarnym są sprzeczne z zakazem niehumanitarnego lub poniżającego traktowania.

Jeśli to zapewnienie nie pochodzi – jak w omawianej sprawie – od organu sądowego, to, czy takie zapewnienie stanowi gwarancję, musi zostać ustalone na podstawie całościowej oceny wszystkich danych, którymi dysponuje wykonujący nakaz organ sądowy.

W omawianej sprawie Trybunał stwierdził, że przekazanie ML władzom węgierskim wydaje się dopuszczalne w świetle przysługującego mu prawa do niebycia poddanym niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu, czego sprawdzenie należy jednak do OLG Bremen.

Nawet bowiem w opinii OLG Bremen informacje dostępne mu na temat warunków osadzenia w zakładzie karnym w Szombathely, w którym – jak ustalono – ML ma odbyć zasadniczą część kary pozbawienia wolności, prowadzą do wykluczenia istnienia rzeczywistego ryzyka, że ML będzie poddany niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu. Ponadto, w odniesieniu do zakładu karnego w Budapeszcie, w którym ML będzie osadzony przez pierwsze trzy tygodnie przed przeniesieniem do Szombathely, zapewnienie udzielone przez węgierskie ministerstwo sprawiedliwości oraz informacje, którymi dysponuje prokuratura w Bremie, wydają się pozwalać na

⁵ Przy czym zapewnianie to jest udzielane przez sam wydający nakaz organ sądowy lub co najmniej jest przezeń zatwierdzane po zwróceniu się w razie potrzeby o wsparcie do organu centralnego lub jednego z organów centralnych wydającego nakaz państwa członkowskiego.

uznanie, że warunki osadzenia w tym zakładzie penitencjarnym, stanowiącym etap pośredni dla każdej osoby objętej europejskim nakazem aresztowania wydanym przez organy węgierskie, także nie naruszają tego prawa podstawowego.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106